Functioneel-neurologische-symptoomstoornis

Mw. drs. M.I. (Marleen) Tibben

GZ-Psycholoog/Cognitief gedragstherapeut VGCt

Regiomanager Expertisecentra Functionele Bewegingsstoornissen,Ticstoornissen en andere motorische stoornissen

MentalCareGroup

- Inleiding
- In- en exclusiecriteria
- Inleiding Hypnose
- Inleiding Katalepsie-inductie

Inleiding

- Het expertisecentrum is in 2011 opgericht
- Woerden, Eindhoven en Assen
- Vanaf eind 2025 locatie in Nijmegen
- Verblijfszorg; 10-daagse opname

- Naast FNS behandelen we tics en dystonie

In 2024 in totaal 1187 cliënten met FNS behandeld

Inclusiecriteria

motorische symptomen - trillen, schokken, standsafwijkingen van lichaamsdelen, een verstoord looppatroon, tics, trage of ongecontroleerde bewegingen, vermindering van kracht of verlamming.

functionele / dissociatieve aanvallen - ook wel psychogene niet-epileptische aanvallen (PNEA) genoemd of wegrakingen.

sensibiliteitsstoornissen – gevoelsstoornissen – gevoelsvermindering of geen gevoel

spraak- en slikstoornissen - mutisme, afonie, veranderingen in vloeiendheid van de spraak of accent, of problemen met slikken.

zintuigelijke stoornissen – visusstoornissen - problemen met het zien en doofheid.

Exclusiecriteria

- Duizeligheidsklachten
- Functioneel Cognitieve stoornissen
- Forse pijnklachten op de voorgrond

Klachtgerichte behandeling FNS

Behandeling verloopt volgens een protocol

(Hoogduin et al., 2017)

Behandeling richt zich op:

- Cognitieve gedragstherapie
- Motorische hertraining door middel van:
  - Hypnose
  - Katalepsie

Efficacy of hypnosis and catalepsy induction in Functional Neurological Disorders (2023)
Tibben, M.I, van Opdorp, A., Bialek, W., Schaap, J., Tijsen , M.A.J., Merkx, J.M., *Movement Disorders Clinical Practice*

Klachtgerichte behandeling FNS

- Sessies van 1,5 uur
- Gemiddelde behandeling 10 sessies
- n=930 (patiënten uit 2022)

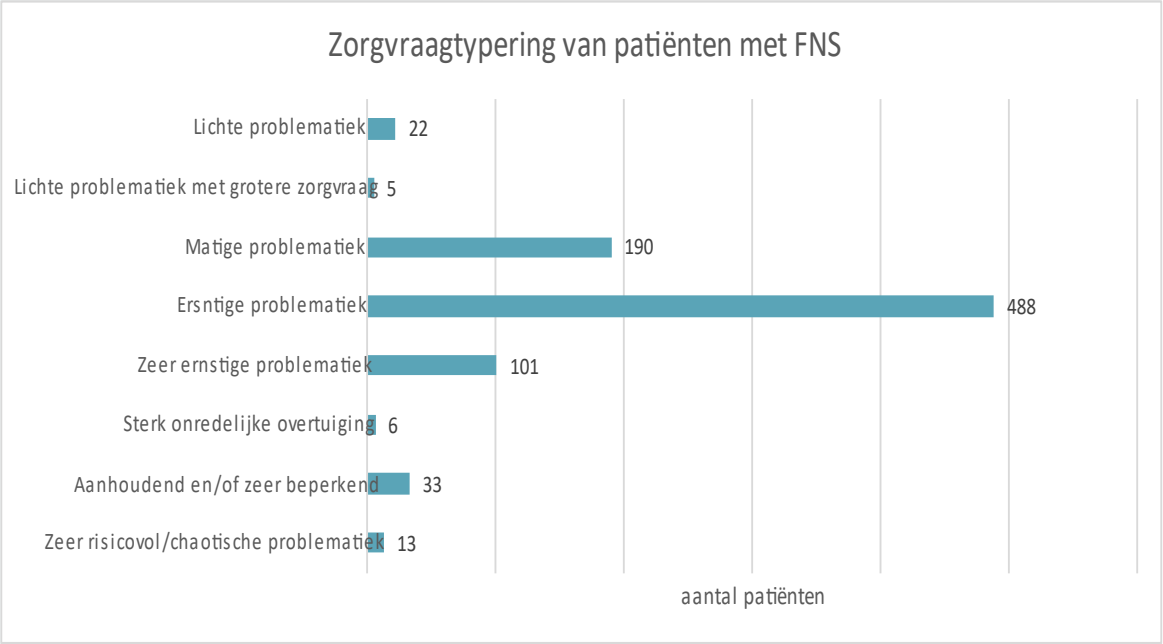

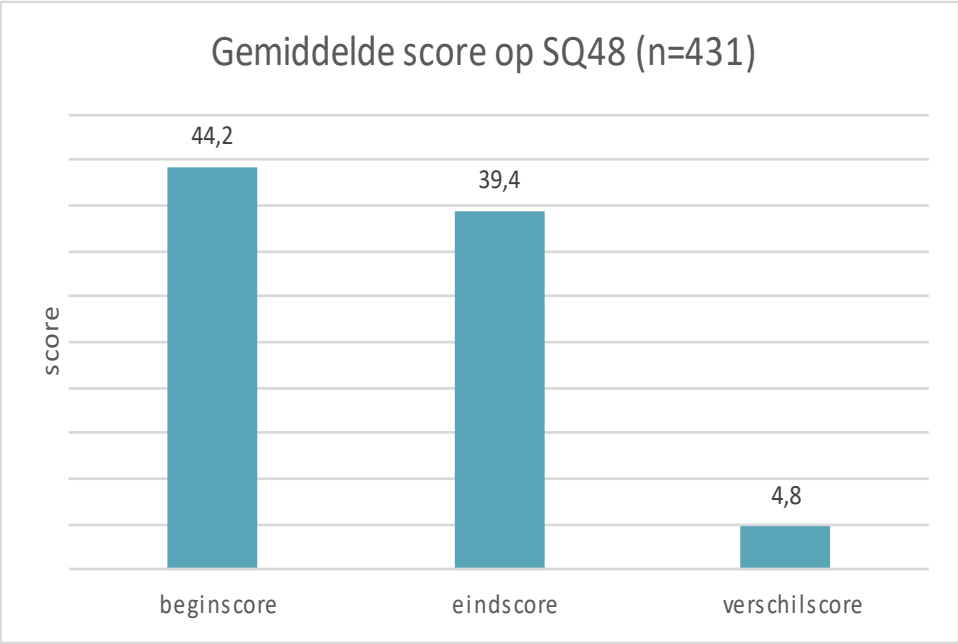

Wat is Hypnose?

Hypnose

Hypnose wordt gekenmerkt door een aantal fenomenen:

- Diepe relaxatie
- Mogelijkheid om een verandering in perceptie te ervaren
- Mogelijkheid voor het geven van ‘posthypnotische suggesties’.

Hypnose binnen het Expertisecentrum

- Op maat gemaakte oefeningen
- Duidelijke focus
- Klachten worden bijgehouden middels klachtregistratie en uitgezet in grafiek

Stadia Hypnose

- Inductie
- Verdieping
- Interventie
- Posthypnotische suggestie
- Deductie
- Nabespreken

Interventie

- **Incompatibele respons**
- Kracht van herhaling

Denk aan:
- Zwaarte/lichtheid
- Soepelheid
- Warmte/kou

- **Cue-conditioning**

Katalepsie-inductie

- In eerste instantie hypnotische inductietechniek (Sacerdote, 1970)
- Prof. Hoogduin
- Staat van tonische immobiliteit, freeze reactie
- Gefixeerde houding
- Kan intentioneel worden ingezet

•Voorbeeld living statues

Katalepsie-inductie

Techniek om gevoel van stevigheid in de spieren te bewerkstellingen

Toepasbaar bij:

- Ongecontroleerde bewegingen
- Loopproblemen/ balansproblemen
- Paralyse
- Krachtsverlies in armen of benen

Hoe wordt katalepsie toegepast?

1. **Katalepsie-inductie** – Een lichaamsdeel wordt in een stijve positie gebracht.
2. **Activering van motorische circuits** – De patiënt krijgt controle over bewegingen zonder bewuste inspanning.
3. **Herconditionering door oefening** – De patiënt traint dagelijks vijf tot tien keer om het effect te versterken.

Hoe ga je te werk?

- Psycho-educatie: “Breng de spieren in verwarring”
- We geven informatie aan de spieren die niet overeenkomt met de normale aanwezige zwaartekracht. Als gevolg daarvan krijgen de spieren een andere spierspanning.
- Afwisselend de arm optillen en weer omlaag brengen
- Het gaat om millimeters
- Geef ondertussen suggesties

Katalepsie-inductie

•Patiënt hoeft niets te doen, laat het gewoon gebeuren. Zonodig: zorg voor afleiding

•Stijfheid, doof gevoel, dissociatieve sensaties

•Test door de arm voorzichtig naar beneden te duwen, als deze terugveert naar de oorspronkelijke positie, is de katalepsie aanwezig

•Cotherapeut: nodig een familielid uit om het te leren

•5-10 keer per dag thuis oefenen

Dank voor jullie aandacht!

MentalCareGroup